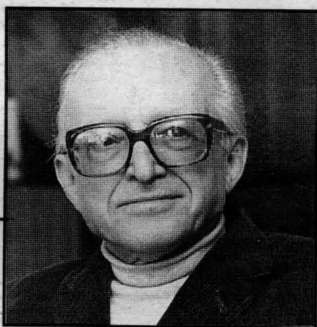


EL DAVANTAL DE PERE CALDERS

Entre volcans



Cadascú té una escala de valors acordada a unes motivacions que solen ésser molt íntimes. Tant, que no les coneixem ben bé ni nosaltres mateixos.

A mi em sorprenen sempre els encadenaments de successos que em semblaven imprevisibles, les coincidències que es produeixen de cop i volta per damunt d'allò que teníem previst. Quan l'onada d'exiliats a causa de la guerra d'Espanya em va arrossegar a mi fins a Mèxic, l'any 1936, tenia lloc al nord d'aquell país un dels darrers episodis de la seva Revolució: un tal coronel Cedillo, al capdavant de comunitats d'indis yaquis de l'Estat de Sonora, es rendia a les tropes del general Lázaro Cárdenas. I ara mateix tinc obert davant meu el diari que porta la notícia que el PRI ha nomenat Ernesto Zedillo (aquesta vegada amb Z) com a candidat presidencial en substitució de Luis Donaldo Colosio. Seria del tot pueril tractar de descobrir lligams d'herències onomàstiques i de conviccions que passen de pares a fills, només a causa d'una "C" i d'una "Z", però no puc evitar l'estupor que un mateix cognom tanqui i obri parèntesis històrics.

El mandat del general Lázaro Cárdenas fou ple d'interès, amb lliçons ben apreses i altres que encara es troben en curs. En un país tan apassionat com Mèxic, on era possible de sentir-s'hi "quasi" totalment lliure en un món "gairebé" totalment oprimat, era un do del cel. Era l'època —m'hi he referit sovint— en la qual era possible de plantar-hi negocis, que podien anar de clíniques a bancs (amb tota la gamma de varietats que separen les unes dels altres), sense altre requisit legal que posar un rètol en lloc visible avisant que l'empresa o

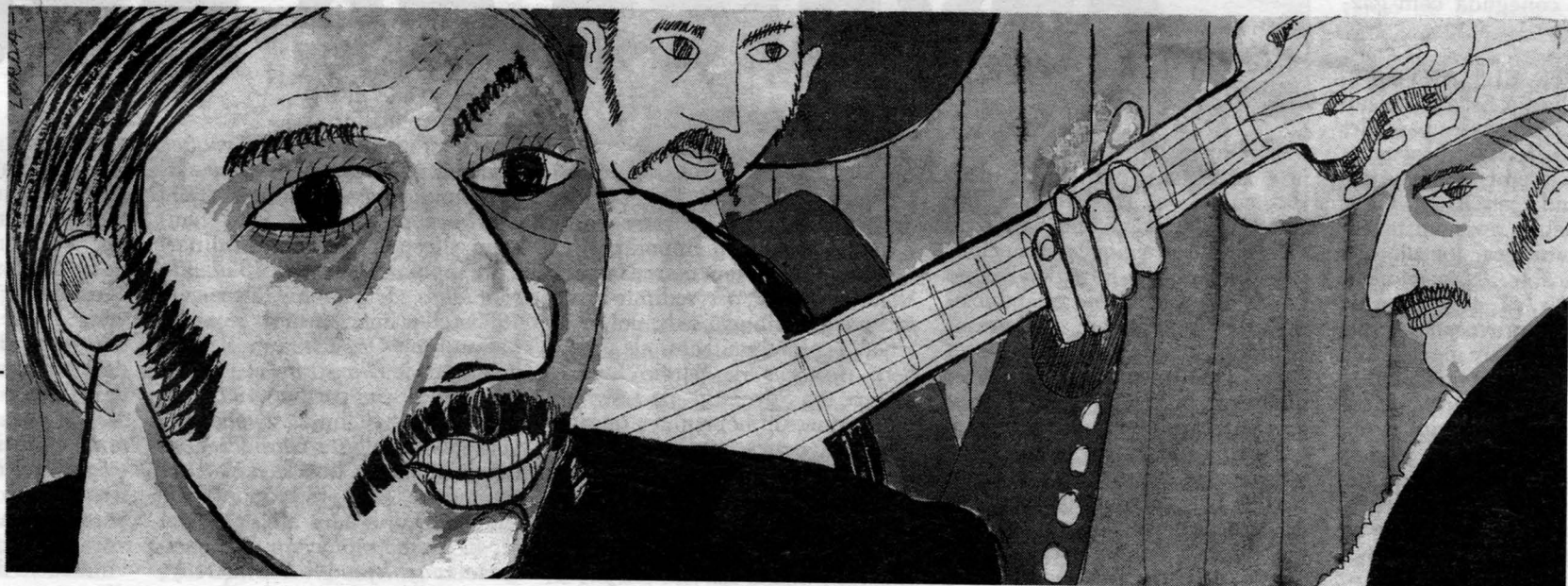
l'empresari podia tenir o no tenir títol professional. Era una qüestió optativa i tothom era lliure de jugar-se-la al seu aire. En altres aspectes de les inquietuds humanes, separatistes catalans o integristes islàmics es podien manifestar per rutes cèntriques de la ciutat a condició de no esvalotar massa.

En aquest punt de la relació, va aparèixer un metge (no sé si amb títol o sense) que em sembla recordar que es deia Donato Pérez. Aquest home havia inventat una panacea, un sèrum miraculós que ho guaria tot, des de la poliomièlitis fins a voltadits. Va obtenir un èxit de crítica, de públic i crematístic tan esclatant que el consultori va quedar-li petit i va organitzar unes cues llarguíssimes de pacients davant del seu domicili professional. Els malalts eren visitats a peu dret, vestits de tot vestir i eren atesos a ple carrer per unes infermeres que duïen bates i còpies blanques i portaven unes palanganes amb tots els estris d'injectar. Punxaven els cuitats a través de la roba i mai no hi va haver notícia que se'ls n'hagués infectat cap. En canvi, tothom es feia grans bocades de les prodigioses curacions que obtenien.

Sospito que al doctor Donato Pérez el va perdre l'ambició. Sabedor de l'enorme popularitat que havia adquirit, es va presentar com a adversari del candidat oficial del PRI a la presidència de la República. I, és clar, va perdre. El Nobel de Medicina d'aquell any el van donar a un altre, perquè les coses són així i mal anirà qui s'ho imagini d'una altra manera.

Mèxic era en aquells moments (ho va escriure Carlos Fuentes) la "regió més transparent de l'aire". I de debò que ho era...

Pere Calders



DUNIA LORDA VIDAL